

HA
TORNAT
LA DIVISIO
BLAVA...

CANIGÓ

DIVIDIDA...
I PLENA
DE BLAUS!

Bulletin d'Information de la "Société Française des Amis de la Catalogne"
25, rue Roquelaine - Tél. 229.83
TOCOSA DE LANGUEDOC

L'ESPANYA FRANQUISTA EXCLOSA de la societat internacional

EDITORIAL

ANTIFRANQUISTES PER ESSENCIA

QUAN la fatalitat de la guerra portà els enemics de les nostres llibertats a Catalunya, aquests, per bé que n'hi hagueren de catalans entre ells, decidiren que el primer que calia proscriure era la nostra llengua i aquest fet, que només es produïa en un altre país peninsular, dona a la nostra guerra un caràcter especialíssim i massa negàgit i li treu pel que fa a Catalunya i Basconia el de guerra civil per convertir-la, per confessió implícita de l'adversari, en guerra exterior.

I no anem ara a escatir ni ponderar la importància de la participació italo-alemanya en la guerra d'Espanya perquè en totes les guerres civils hi ha hagut més o menys voluntaris (voluntaris més o menys) sino el fet en ell mateix de la guerra perduda pels uns i, per tant, guanyada pels altres.

Que ha passat, en efecte, a Espanya? Abans de la guerra hi havia una República i, dintre d'aquesta una Catalunya autònoma.

L'idioma oficial era a Espanya, el castellà i a Catalunya el català amb cooficialitat del castellà per a la convivència. Hi havia una cultura castellana amb literatura, poesia, prosa i teatre, en castellà, i ciències i ensenyament i premsa en castellà, i hi havia una cultura catalana, amb poesia, prosa i teatre i ciències, i ensenyament i premsa en català. Això abans de la guerra.

I després de la guerra? Després de la guerra segueix havent-hi una cultura castellana. Que ha canviat de signe, direu? però no ha pas canviat d'idioma. Pot haver canviat l'estil i el lèxic, però a Espanya sota el franquisme es parla i s'escriu en la mateixa llengua d'Azana, Fray Luis de Leon i Lugo Caballero com a Alemanya es parlava i escrivien sota el nazisme en la mateixa llengua de Goethe, Heine, Rosa Luxembourg i Taelmann.

I a Catalunya? A Catalunya no! Proscrit des del català de Jacint Verdaguer, Maragall, Guimerà i Ignasi Iglésias fins el català del darrer gasetiller i el català de l'home de dreta, de centre, de l'esquerra, del comunista i de l'anarquista; el català del capellà i el català del menja-capellans.

Els castellans, víctimes d'una guerra política, quan tornaran a Espanya no hauran de fer altra cosa que donar un cop de volant a l'esquerra; nosaltres, víctimes d'una guerra de conquesta, d'asserviment, de desnaturalització, haurém de reconstruir peça a peça el vehicle de l'expressió del nostre pensament. Ja hi treballen des de « Cultura Catalana » el nostre taller de reparacions. I hi ha encara qui, incomprensiu, s'uneix inconscientment al conquistador i ens invita barrocarment a canviar de cotxe! Que diria si li fos prohibit usar la seva pròpia llengua perquè Franco és oficialment reconegut? Què diria si, trobant-se a França i perquè no és franquista, hagueren de parlar francès o callar? I bé, el català i el basc son les dues soles llengües antifranquistes per sé existents en el món. Exigirem, per això, que tots els antifranquistes en parlin al menys una? No, però demanarem que tots els antifranquistes les respectin totes dues. Els antifranquistes veritables, entenem-nos.

PI I SUNYER ENCARREGAT DE FORMAR UN GOVERN D'UNITAT CATALANA

En tornar a París, després del Congrés celebrat a Tolosa per l'E. R. C., el president Irla tingué una llarga entrevista amb l'ex-ministre i ex-conseller català el nostre il·lustrat amic senyor Carles Pi i Sunyer. Després d'aquesta entrevista es comunicà oficialment a la premsa que el President Irla havia encarregat a Carles Pi i Sunyer la formació d'un govern d'unitat catalana i que el senyor Pi i Sunyer havia acceptat l'encarrec presidencial. El senyor Pi i Sunyer celebrà immediatament diverses consultes amb els representants de partits i

organitzacions catalanes i sortí cap a Londres d'on és esperat imminentment. Sembla probable que a la seva tornada de Londres el senyor Pi i Sunyer donarà compte al President de les seves gestions i esperem que aviat podrem anunciar a nostres lectors l'existència d'un govern d'unitat catalana. El ministre d'Affers Estrangers francès, senyor Bidault, ha anunciat que ha autoritzat l'entrada a França dels components de la Junta de Liberació fins ara residint a Mèxic i que son esperats a París en una data proxima.

FRANCO no ha comprés, encara?

Intellectuals

J. M. BELLIDO

A Catalunya, abans del 1936, no es parlava mai d'intellectuals, ningú no es vantava d'esser-ne. Hi havia hagut noucentisme, penclibistes, aeneistes (enciclopèdics i culturals), etc...; fins que va començar la guerra civil i calgué posar-se en relació amb amics estrangers que es deien intellectuals; ningú no va atribuir-se aquest adjectiu. Abans ningú no volia prendre com a denominació vèfica la possessió i l'exercici d'una facultat, intel·lectual, de que tot home gaudeix per definició, que no podia ésser una marca professional. Les professions intel·lectuals, normals en altres terres, qui si no enriqueixen llurs homes al menys els mantenen, a casa nostra eren exercides al marge, com un deport o un joc, per rendistes o per professionals d'altres activitats. I quan pel Juliol del 1937 passaren ràpidament per Barcelona uns intellectuals que ens visitaren, hom pogué creure que intel·lectual volia dir simplement escriptor. I no se'n parlà més.

Vingué Gener del 1939, amb la desfeta, la invasió de Catalunya i l'exode a través del Pirineu. L'enemic, que havia cridat abans **Muerta la inteligencia**, afusellava heimes acusats només d'esser intellectuals: en terres de França uns amics que es deien ells mateixos intellectuals acollien cordialment i generosa uns emigrants, que anomenaven igualment i que per tal motiu rebien un tracte millor que altres emigrants. A Perpinya, a Montpeller, a Tolosa, a París i a els encontorns de París, abundaren els intellectuals catalans, mes les gents que així s'autodenominaven, amb indegència per part dels compatriotes, als quals un sentiment ben català de repugnància pel que oqués semblar fruit d'un privilegi feta no mostrar-se primmirats. L'armistici i l'ocupació ocasionaren amb l'arribada dels fugitius del Nord i

de Belgica, la dissolució de les residències i sotmeteren quatre anys seguits tots els exiliats a un regim igual: res no s'innovà fins a l'alliberació. Però hom sabia ja que la condició d'intel·lectual exposava a majors riscos, i era ocasió de beneficis, doncs existia.

Que es un intel·lectual? Es un ésser humà que té intel·ligència, que viu de la intel·ligència, i que fa ús intel·ligent de la seva intel·ligència. No es aquest el significat del mot segons el Larousse, per exemple; no es prou la dedicació a ocupacions de l'esperit, com diu el diccionari esmentat, per mereixer el qualificatiu d'intel·lectual. La possessió efectiva d'intel·ligència es condició necessària per al seu ús: la rectitud i el seny ho són pel seu ús adequat. El tenir la intel·ligència com a recurs únic o principal per al propi sustent, dona caràcter professional de treballador, que deixa d'esser un amateu o un deportista que no essent ja un « home que treballa i que juga i passa a obrer de la intel·ligència amb tota la dignitat i tots els drets que frueixen a reclamar els altres obrers.

Els intellectuals, adhue portats a la dignitat de professionals d'obrer, si tenen drets, tenen deures envers la col·lectivitat, estan sotmesos a estrictes responsabilitats. El seu treball, per el mateix i per les condicions que exigeix per a ésser ben fet, es ocasió de fruccions sovint refusades als altres homes. Com a contrapartida del que han rebut del propi poble per a llur formació, tenen majors obligacions. Es un lloc comú en el temps que som malparlar-ne amb motiu de la traïció dels ciutadans, la manca de fidelitat dels intel·lectuals a les obligacions patriòtiques: així es per quant la traïció dels, per mes perjudicial o per quant poden mes que els altres prevenir-n les conseqüències, es mes greu. La fidelitat a l'ideal col·

lectiu es doncs per els obligació primordial.

Aquesta obligació l'a han complerta els intellectuals catalans exiliats. Hom pot discutir si hauria estat millor que haguess restat a França un nombre major, en els primers anys de l'exili, quan els embarcaments cap a America. Molts d'ells s'han incorporat definitivament a una altra cultura, i llur catalanitat no es ja mes que un melangié emporament. Però han pogut mantenir-se entrenats no havent abandonat llur disciplina o llur art, que aquí amb les dificultats de la vida no haurien pogut continuar. No tenen ells, com els de cultura espanyola, a les ciències, les lletres i les arts, la seguretat de poder contribuir al manteniment i progrés de la seva cultura pròpia en un medi llunyà però prolongació del seu Catalunya, te a America les col·lectivitats dels emigrants i dels descendents d'altres emigrants, mes o menys nombroses i mes o menys compactes, però hi té la seva prolongació cultural, i el dia que calgui tornar a Catalunya, a reprendre la vida espiritual, la de Barcelona i dels altres nuclis urbans i de la ruralia: quants tornaran? I es ben previsible que tots hi faràn falta, com ja fan falta aquí, al veïnatge de la terra sotmesa a desnaturalització violenta, per a influir des del primer moment que s'obri la frontera sobre el clima cultural i espiritual de la futura Catalunya alliberada.

Ningú, home o classe, no té cap dret d'acusar els intel·lectuals catalans emigrants de cap mena de traïció. Son on eren en el moment de partir cap a l'exili, han fet el seu deure, i adhue es pocs que han tornat a Catalunya, vivien amb dignitat, tota pobremment, alguns empresonats. *Segueix pag. 2*

Hi han diverses causes d'unió

Units per no caure.

Units per la desconfiança

Units per la finalitat comuna

El veritable concepte de la democràcia

per J. M. LLADÓ FIGUERES

En aquests darrers temps ha circulat profundament el mot democràcia. Tothom es diu democràtic; tothom diu aspirar a un Govern democràtic. Però si ho mireu ben bé veureu que hi ha molts homes que, tot i proclamant-se democràtics, no en són gaire a no en són gens.

« La democràcia-diu Tomàs G. Massaryk no és simplement una concepció política, ans bé una concepció moral ». La democràcia és el respecte a la persona humana, el regne de les lleis permanents i generals, l'organització d'un quadre jurídic que protegeix la llibertat i els drets de l'home. És evident que el món ha sofert una transformació profunda, però el preàmbul de la Declaració dels Drets de l'Home no és un anacronisme sinó el fonament d'una moral política: « La ignorància, l'oblit o el menyspreu dels drets de l'home, són les úniques causes de les desgràcies públiques i de la corrupció dels Governs ».

Aquesta declaració posa la sobirania a mans de la Nació que és la que decideix de les lleis, i oposa al bon plaer dels tirans l'admira- ble article tercer: « El principi de tota sobirania resideix en la Nació; cap cos ni cap individu no poden exercir autoritat que no emanï expressament d'ella ». Cent cinquanta anys després d'aquesta clara proclamació, ha calgut fer una guerra per a salvar la Democràcia i el dret dels homes i dels pobles d'una nova i perillósissimà concepció de l'Estat i de la humanitat.

La democràcia no consisteix en el dret per a la mort, més un de fer, a no res, la meitat menys un. La democràcia no és la tirania de les escuernes oposada a la tirania de les dretes o al revés, una Popo- o a totes les tirànies; el refus de tota dictadura. Aquella que es diuen democràtics i volen imposar una centralització rígida, la unifor- mitat dels individus i del grup i l'ignora el respecte a les originali- tats individuals i col·lectives, son, encara que no vulguin uns totali- taris vergonyants, uns feixistes in- conscients. El que es proclama de- mocràtic però és híllot o sectari, és proclama el fanatisme del democrà- ta veritable. Molts d'aquests homes truen d'acceptar l'individualisme i al que fan és dur-nos a Pa- rèrcia; mediquen la igualtat i van a la destrucció de les e il- les; mostren una exagerat esperit de control damunt dels actes de govern i fan que aquets quedï reduït a l'impotència. Vet aci els fallosos d'ones dels quals els demo- cràtics s'inseren hom de malifianos; no sols perquè son suscitats i propa- gats pels enemics de la democrà-

cia, sino perquè constitueixen pre- ciosos factors de la seva descompo- sició i del seu desprestigi. Hem estat fins ara massa ingenus o mas- sa poc rigorosos, i no hem sabut o no hem volgut revelar, desemmasc- arar els sots pèrfids que desnatu- ralizzaven i desaconditaven idees i institucions democràtiques.

La cosa que mény: s'assemble a una democràcia és la multitud de- sordenada, les bandes armades que pretenen fer la llei, la confusió de les idees, la intransigència cega i l'hostilitat entre els partits, la fe- bles dels dirigents a defensar les institucions d'origen popular. L'aparició del fenomen feixista és de- guda, en molt bona part, a l'estat de deficiència moral i espiritual de la societat de 1919 al 1939. Les car- acterístiques d'aquesta societat han estat la fatiga, el gregariisme, la corrupció de l'esperit crític, el con- fanisme o la protesta inconscient. Per això ha estat possible que unes minories, provides de bastons o de revolvers, assolint a vint centes un, ens hagin volgut fabricar un superhome o un volia Nietzsche i ens fossin creure en l'existència de superhomes.

Ostarà molt refer Plume, por- tar-lo i sobretot fer la següet per la bona via. Cal restablir la confiança en un mateix, en les altres i en les institucions. El problema cabdú d'aquí és el de l'estat moral de l'ín- dividu. Entre els que volen fer de l'home un Déu i als que n'han vol- gut fer un no res; entre els que li assenyalen el camí de l'ambició desmesurada i els que li designen el camí de la renúcia, cal que hi hagi algun que es preocupi de mo- strar-li el veritable camí que és el de la llibertat profunda de l'home, el de la comprensió i la mutua to- lerància.

La democràcia té defectes, però no hi ha regim millor que pugui substituir-la. Bins del marc de la democràcia tots els progressos: mo- rals, morals i espirituals son pos- sibles. L'economista Dejadina no diu: « Desista a la llibertat la Ce- tra de corregir els mals de la Li- bertat ». Qui que els veritables de- mocràtics s'hi esforcen i que s'agen- tzen integrars i plasmar en reali- tats concretes i en un clima de llibertat s'implena riquesa de l'home: la ideologia democràtica. I cal so- bretot que s'apliquen fer de la po- litica una política i de la Repub- lica una República, és a dir que s'allunyan tant com pugun de les abstraccions i de les formules i ca- leccions, per a realitzar amb fets concrets i qüestions et millor ser- vei a la Democràcia.

L'HISTORIA DEL COIXI CONVERSA DE CAFE

par F. COROMINES

— Recordeu aquella historieta de Bateman en el « Punch » de ... no recordeu ara de quin data però era bastant abans del 1935 ? em deia una personalitat el nom de la qual en pregà d'oblidar...

— Oh, com que cada setmana en publicava una...

— Es titulava « El coixi » i es tractava d'un gentleman que n'havia rebut una cosa a present de Nadal i no sabia on col·locarla. El coixi era realment bonic, però no s'avenia amb l'estil del sofà. I canvia el sofà. Canvia el sofà, és clar, el nou no s'avenia amb la resta del mobiliari, i al canvia. I després l'empaperat; i després els quadres. I quan ja està tot canviat, diu: « Vaja i ara, només traint aquest coixi! ».

Es per això que la politica espanyola convidria que íos franca, decidida, segura i lleial. La de Franco, si és decidida — massa perquè compromet — no és franca, ni segura, ni menys lleial; però s'aguanta perquè no n'hi ha d'altra, i si vosaltres els periodistes sempre trebeu un buit per omplir quan voleu treure un setmanari, en política, i sobre tot en politica internacional, no hi ha mai buits; enteneu-ho bé, noi.

El sentencié personatge, que és un sibirita, es féu servir una altra tassa de deliciós succecani, pensant res d'aquesta porqueria d'avant guerra que en deien cafés.

Les guerres son així: es comen- cen per un coixi i s'acaben que aquell coixi la nosa. I és que la gent, que creu que les guerres son una cosa dolenta, es pensa ingenuament que del mal n'ha de venir necessàriament el bé i, com a conseqüencia lògica, fan de la guerra una cosa bona i desitjable.

Ja heu vist com va començar la segona part de la guerra actual i com risca d'acabar; aixó us hauria d'ésser un advertiment per a volentes, que vareu ésser les víctimes en la primera part. És just que demaneu justícia però no és tan prudent que creieu en la justícia pura. Els vostres germans, germans encara que sembla germans, els espanyols, tenen una qüestió que no han de deixar d'oblidar. És aquesta que diu:

*¡Miseros los sarracenos
y nos mataron a palas.
Que Dios ayude a los malos
cuando son más que los buenos.*

En la liquidació final d'aquesta guerra han calut els bons que han guanyat per majoria amb l'ajut d'iv; però la gent, podes creure-ho, no es tan bona que faci voluntaria- ment el babau. Sobre tot quan s'ha guanyat una guerra hom queda en un estat d'esperit dirien envaleinat que li dona per voler mouar. És difícil vencer la força; però re- nuenciar a la força adquirida ven- cent la força és encara més difícil. Els Aliats, doncs, que han vençut totalment la totalitaria Alemanya no deuen pas sentir-se amb homer i escollir reclamacions, ni que siguin justes. Ells ja saben el que els cen- vé, al menys es pensen que ho sa- ben i per a ells ja es prou; si han sabut portar a una victoriosa una guerra perillósissimà, no us es- collaran pas si els aneu a explicar com s'ho ha de fer per preservar la nova pau. Ells julgaran les vo- lentes obres i el vostre comportament per posar en vosaltres llur confian- ça o per aportar de vosaltres la vis- ta; es ficaran més de llurs interes- sos que de les vostres promesses, perquè aquells son certs i positius i aquestes poden ésser faltes. Pod- rieu ésser en un cert moment, una edició a jugar per un del contrin- cions de la taula de la pau, però abans de deixar-la tirar, assegureu- vos de si el jugador té el braç prou llarg per recollir la basa, que en el darrer moment no quedessin pen- jats.

Un altre consell us vull donar: un poble gran i poderós pot fer una política de balançi, encara que no es massa de reconstruir; un poble petit i feble — i tots els pobles son febles si no es tracta dels tres Grans entre els Cinc — risca de rebre a cada balançeig.

Penseu que el més important en l'actualitat és la guerra contra el Japó: que per anar-hi des de l'An- glaterra cal passar per la Mediter- rania occidental i per la Mediter- rania oriental i que els pobles que estan en guerra amb el Japó no podem, ni ara, ni després de ja guerra, que els dos extrems de la Mediterrània i els seus voltants pu- guin, directament o indirectament, ésser influits, sentimentalment o d'altra forma, per factors que, en un moment donat, poguessin tan- car-los el pas.

LE CLERGE PROTESTANT ET LES REFUGIES

Toutes les personnes qui s'intéressent un peu au problème espagnol seront d'accord avec le juste article que M. Domenech de Bellmunt a pu- blié dans « Canigo » du 9 juin.

Il n'est pas question de regretter une fois encore la déplorable menfaite du clergé espagnol je voudrais simplement, à côté de l'oeuvre magistrale accomplie par les prêtres français émigrés, réfrégés politiques, espagnols, dédicier quelques lignes à l'intention de rendre hommage aux Services de l'Assistance Protestante pour les étrangers dont la tâche véritablement chrétienne envers les exilés de chez nous mérite tous nos éloges.

Certes, son oeuvre a été plus hum- ble et souvent sans éclat, mais non moins fraternelle.

En dépit de toutes les difficultés sur- venues pendant ces dernières années, il n'a jamais cessé de parvenir à do- nner aux compatriotes, l'aide morale et matérielle, combien précieuse quel- quefois, accordée par les protestants français, auprès desquels un accueil cordial et sympathique nous a tou- jours été réservé.

Nous les prions de bien vouloir trouver ici l'expression de notre sin- cère reconnaissance. J. E.

NOTICIES

ACLARIMENT

Nota pregada:

Per tal d'evitar equívocs, el Comi- té de Franca del Partit Obrer d'Unificació Marxista fa constar que el full imprès que porta per títol « La Batalla », nom de l'antic organ periodístic del nostre Partit, aparegut aquests dies amb el sub- títol de « Boletín de información del Partido Obrero de Unificación Marxista en Francia », no té res del Partit Obrero de Unificación Marxista.

El Comitè de Franca del Partit Obrer d'Unificació Marxista, elegit en la Conferència celebrada a To- losa del Llenguadoc els dies 11 i 12 de Novembre del 1944, és d'acord amb el Comitè Executiu resident a Catalunya, l'únic responsable davant les altres organitzacions, l'o- pinió i les autoritats del que es pu- blica sota el seu control. Deuen- doncs tota responsabilitat que pu- gui derivar-se de la publicació del full de referència.

EL NOU COMITE DEPARTAMENTAL D'E. R. O. DE L'ALT GARONA

En l'Assemblea celebrada el dia 17 a Tolosa, fou elegit el nou Comi- té Departamental d'E. R. O. de l'Alt Garona. Heus aci la seva composició:

Joaquim Alvarez de Larra, president; Elixar Arredol Goras, vice-president; Ramon Coma, secretari d'Adjut Social; J. Bassagnans, secretari d'actes i correspondéncia; Genaro- complier, Antoni Orias, premsa i propaganda; Tirs Erós, vocal.

EL CASAL DE CATALUNYA DE NARBONNA

El Casal de Catalunya de Narbona, modestament constituït, ha mantingut les seves sessions amb gran feua. Apoiem la gran majoria de Ombres d'aquella ciutat en el Café de M. Domenech, del qual Val- lina i disposta d'una sala gràcies a una exposició i donant. Ha organ- ized un quinqüet de catàleg, per al qual han rebut ja gran nombre d'inscripcions a diferents coses com ara Mir, membre del Consell de Narbona, i un cicle de conferéncies, que ha despertat gran interès.

El dia 16 tingué lloc la conferén- cia inaugural del cicle a càrrec de l'escriptor Domenech de Bellmunt el qual portà dels « Problemes de la democràcia a Espanya i a Catalu- nya » aportant solucions concretes que merescoreren l'aprovació entusi- astica de la nombrosa concurrencia que entenia la sala d'actes.

Per al dia 29 està anunciada la segona conferéncia del cicle emen- tal la qual anirà a càrrec del Dr. Joacim Maria B. B. B.

CONSELL DIRECTIU D'E. R. O. A FRANÇA

Secretariat permanent

Heus aci com ha quedat consti- tuït el Consell Directiu d'E. R. O. a França després del Congrés: Manuel Company, Joan Garcia Castella, Josep Galceran, Joaquim Prat, Emili Vigo, Joan Tauler, San- tiago Vala, Melchor Bassa, Duran i Guardiola.

EL MITING PRO-DEPORTATS D'ALEMANYA

El diumenge dia 10, se celebra al Plaça de Tolosa un gran acte pro- deportats d'Almanya en el qual participaran part Ester del camp de Mothausen, Delibes, director del poble Don Quixot, Rosa, alcalde de l'esmentat poble, Nieto, del camp de Buchenwald, Nogués i Biset, di- putat a Cortes d'E. R. O., Federico Monteny, ex-ministre de la Repub- lica, M. Pierre Stefani, en nom del Centre d'Estudis a Toulouse-Barce- lone », M. Badiou, alcalde de To- losa i el senyor Berlioux, comissari de la República, que presidia. Els oradors expliquen els horrors dels camps d'exterminació d'Almanya i demanen a tots d'unir-se per tal d'acabar amb el règim d'Espanya, aliat dels nazis i representant a oc- cident del feixisme hitleria.

CRONICA DE PERPINYA

El Casal de Catalunya de Perpi- nya oferi el diumenge 10 de juny, un vi d'honor al Mestre Pau Ca- sals, amb motiu d'haver estat no- menat Ciutadà d'honor de la vila de Perpinyà. Fou ofert igualment al Sr. Felix Mercader. Batlle de Perpinyà, en ocasió de nomenar-lo Soci d'honor del Casal.

A l'acte hi assistiren els també Soci d'Honor, el Mestre Pomeu Fabra i el Senyor Josep M. Dal- mau, que junt amb el Mestre Pau Casals i el Sr. Mercader, rebereu de mans del President del Casal,

Sr. Alavedra, el títol de nor del Casal de Catalu- nia. L'acte que no deixà de cionant, acabà cantant « Els Segadors, i « Salsea », dirigit pel Casal.

Un dinar íntim ofert pel Direcciu del Casal re- duí: homenajats repr- tols els organismes de Perpinyà.

L'EXPOSICIO D'ART CATALA A PARIS

El dia 5 de juny a les tardes se celebra a París l'exposició oficial i solenne a càrrec de l'Act Catala Modernista per Solidaritat Catalana a Galeries Artístiques, 43, aprofitant de les obres so- cialistes.

Premen part en aque- santíssimà manifestació escultors Rafael Franco, els pintors Almirall, Ariq Blasco, Camps-Vicent, Clavé Creixams, Felis E. Forcan, Flares, Fontseré Grau-Sola, Lamalla, Mo- reu, Planas, Quelis, Ri- Riera, Tusquellas, Ignatí Bernat i el vidrier d'Ar- a Tolosa inaugurat hi la colònica catalana de- d'alta ja es pot dir que Catalunya és un país es- c. L'exposició durarà fins a juny.

CONFERENCIA DEL ANTONI ROVERA A TOLOSA

El dia 5 de juny a les tardes se celebra a París l'exposició oficial i solenne a càrrec de l'Act Catala Modernista per Solidaritat Catalana a Galeries Artístiques, 43, aprofitant de les obres so- cialistes.

Premen part en aque- santíssimà manifestació escultors Rafael Franco, els pintors Almirall, Ariq Blasco, Camps-Vicent, Clavé Creixams, Felis E. Forcan, Flares, Fontseré Grau-Sola, Lamalla, Mo- reu, Planas, Quelis, Ri- Riera, Tusquellas, Ignatí Bernat i el vidrier d'Ar- a Tolosa inaugurat hi la colònica catalana de- d'alta ja es pot dir que Catalunya és un país es- c. L'exposició durarà fins a juny.

ACCIO CATALA REPUBLICANA ALS CATALANS DE PERPINYA

D'aci a pocs dies, al- l'actes de la Facultat de la Universitat de Tolosa professional rebra M- ou Fabra, per a conferé- de Doctor, a honores de premsa distinció que l'actes de tot el meu caps d'Estat, a generat i també als homes de radera de venent unió Pompeu Fabra est inclò darrera categoria. Justíssima per tractar- dent de la Secció Filolò- ga Institut d'Estudis i deure nostre, catalans sent-nous orgullosos de ció del Cos docent de l'olosana i tot costat al- pàtrida durant els at- menatge i no oblidar q- el principal terme l'ho- a la llengua catalana- qual, en l'estudi gran fons, i en la prescrip- adaptades al geni de- paria, s'ha format la- nada de Mestre Fabra- el Consell deleg- d'Acció Catalana R- al Llenguadoc es creix obligat a fer aquesta que Pompeu Fabra in- gles del nostre Partit, Consell, el qual form- el vindran a Tolosa- nostros homes més de panys d'exil de Mes- nostros, per associar- tres a's actes que in- guadocians i catalans nitzar: que ni un sol militants manqui a ca- tes, adhue els que pu- més desitjats de l'of- festes i solemnitats- invitació i preu els fe- catalans de Tolosa, re- dents, car la nostra afecta a tots. I Mes- una gloria per tots.

LLIBRE LLUIS COMPANYYS, LA SEVA VIDA, LA SEVA OBRA, LA SEVA MORT GLORIOSA, PER DOMENECH DE BELLMUNT.

La primera edició ha quedat total- ment esgotada. La segona edició (a 30 francs) va també com d'esgotar- se.

A petició de nombrosos amics es procedí a una edició especial de 200 exemplars, rigorosamente numerada, amb paper especial i bastant « i ca- rterística blanca, que portarà impres- el nom del subscripctor. Hi ha ja 65 subscritpors. El preu de l'exemplar serà de 150 francs i recomanem als nostros lectors i amics que vulguin possedir, donat l'interès de l'història d'aquesta edició limitadíssima, que s'apressin a enviar la quantitat es- mentada al C. O. P. 377-32 per xec específicament al dors que es tracta d'una suscripció a l'edició especial nume- rada i escrivint ben clar el nom del subscripctor.

EL LLIBRE DE VERDAGUER

L'edició postuma que FOC NOU posà a la venda, amb el recoll de poesies de Verdagger, ha quedat esgotada. Preguem als subscritpors que encara no hagin solisit el seu llibre, (30 francs) es dignin fer-ho de seguida enviant la dita quantitat al nostre com- te C. O. P. 377-32, Toulouse.

Els nostros correspondents son pre- gats de trametre'n la liquidació dels exemplars rebuts per tal de saber el nombre de volums de que disposen i procedir, si cal, a una nova edició.

PUBLICACIONS DISPONIBLES

Llibre LLUIS COMPANYYS, la seva vida, la seva obra, la seva mort glo- riosa, per Domenech de Bellmunt, preu 60 frs.

Llibre JACINT VERDAGUER biogra- fia i recull de les seves obres, prosa i versos, preu 20 frs.

Fotografia del President LLUIS COM- PANYYS, a dues tintes, preu 10 frs.

NADALENGA, dibuix d'Angel Ferran colorat a una per l'antor preu 100 frs.

Les demandes poden adreçar-se a FOC NOU, 25, rue Roquaine, telefon 220-83 compta de xecs postal C. O. P. 377-32, Toulouse.

INTELLECTUALS

(Continuació)

Cal comptar amb ells per a la restauració del clima cul- tural de Catalunya quan sigui ho- rra. En casos de tracció, que daten tot d'abans de l'emigració, son ben coneguts, i no poden ésser norma per a jutjar els altres.

Oblint al sentiment de mal ané- pduc professional abans dat, els intel·lectuals catalans no s'han as- sociat mai a l'exili: una crida fe- ta pel Novembre passat als funcio- naris de cultura de la Generalitat, mestre i professors, fou respes- ta no mes per una vintena. Cert que durant el primer any de l'exili la Secció catalana de l'Associació des Amis de la República Francesa, i la Fundació Ramon Llull els aple- garen en bon nombre i compren- dues funcions: la defensa i la con- tinuitat de la catalanitat cultural, i la relació d'aquesta amb les al- tres cultures representades per al- tres grups d'exiliats. Algunes tem- peratives fets després de l'alliberació sembla haver fracassat. Els mit- ges s'han associat i han celebrat dues reunions generals, però l'èxit mes es deu a la transcendència po- litica i l'actualitat del tema tractat, la socialització de la medicina, que a cap desig de trobar-se sols per a discutir a tres temes mes estricte- ment científics i professionals. Per- ro no pensessin pas que han obli- dat el deure d'il·lustrar els seus com- patriotes: a tots els Casals i a tots els agrupaments polítics o sindi- cals de tot França, hi veyren un dia l'altre intel·lectuals catalans que hi donen conferéncies i lectures, i a les múltiples fulles, mes o menys periòdiques, que s'hi publicuen hi trobareu treballs dels mateixos, que no refusen ans cerquen col·laborar

amb els altres exiliats, però no vo- len pretendre's solament una carac- terística que els faci diferents, ni que siguin en aquest detall. Tal fet és a la meua manera de veure una profunda errada, que tendeix a pri- var-los i privar a Catalunya de la simpatia i del concurs de les classes intel·lectuals de tot el món actual.

Un grup de líders, artistes i ho- mes d'estudi, residents a París, tracta d'omplir aquest buit, com- ovement es diu. Han constituït una Associació d'Intel·lectuals Ca- talans, amb el títol de « Cultura Catalana ». Tenge a Pompeu Fabra com a President d'honor i a Lluís Nicolau d'Olwer com a Pre- sident efectiu. Hi predominen els paters i els escriptors, hi han es- criptors i músics i no hi faltan en nombre menor juristes, homes de ciéncia, tècnics i professors. Es proposen continuar la publicació de la « Revista de Catalunya », editar petites antologies, manuals d'Història i de Geografia catalanes, gramàtiques i vocabularis. Respecta- ràn les iniciatives dels grups mes nombrosos de les ciutats del Midi, i les estimularan si cal. Saben que no son l'Institut d'Estudis Catalans ni el Ministeri de Cultura i Educa- ció, però treballaran per a que un i altre puguin al seu dia recomen- car el camí sense desdors. Son va- lents, agosarats i tot en el camp mes difícil, els dels cabals que es necessiten, però agrairan el con- curs de qui sigui. És deure de tots els intel·lectuals encoratjar-los, aju- dar-los, col·laborar amb ells, i sobre tot agrair-los a decisió amb que vindrien el seu nom, que no es index de vanitat pueril, sino pen- nyora de deures durs joiosament acceptats, el nom d'intel·lectuals ca- talans.

J. M. BELLIDO.

Quan tornarem a casa nostra? Un escriptor genial

per DOMENEC DE BELLMUNT

Léon CLADEL

titol de Soci d'Ho...
Catalunya.
deixà d'ésser em...
dants tots els as...
ants, i la « Mar...
s pel Mestre Pau...
ofert pel Consell...
reuni al voltant...
representants de...
es catalans de

Quitar contra la descatalanizació...
de la nostra terra durant el domini...
icanquista i les dificultats de sost...
tenir l'us del català per part dels...
infants de les famílies exilades.
Aquesta descatalanització, culminada...
en el desús de la llengua a...
Catalunya mateixa, relegada al si...
de les famílies, fotejada de l'es...
cola del teatre i de la premsa, de...
la ràdio i de tota vida pública, és...
una realitat greu pel que fa refe...
rència als joves de les noves gene...
racions, que porten noves de com...
vul en la subjecció la majoria del...
poble de Catalunya, que roman a...
la nostra terra i l'exili en les coces...
son, com havem dit, pateses als...
nostres als en la vida de cada dia.
I no direm res d'aquells altres que...
en l'exili semblen estar d'acord amb...
Franco i als seus per l'estat irra...
cionable en que es poen en quant...
en els aules públics espanyols, a g...
ocador incia el seu parlament en...
català malgrat l'esperit de conve...
nència de la majoria. Com a batre...
de descatalanització, fer que el nos...
tre reconstruï el nostre miliari les...
seves posicions a la Catalunya al...
liberada, es deure del Govern fu...
ter i les nostres organitzacions of...
cials agra contenen ja, però es de...
re de tot: els catalans cooperant...
que comencem llur treball la resta...
ció del nostre esperit a la Catalu...
nya restorada, amb a reintegració...
de la llengua en els seus drets i...
en les seves realitats, seria cosa fre...
da i no desearia d'ofensió. La llen...
gua és immortal, però ho és per...
que nosaltres, els catalans tots, no...
volem que mori aquests segles la...
representació ha estat feta i cruel...
com mai, l'acció contra la llengua...
ha estat tant forta i cruel, i fet...
amb tanta fastuosa i la tècnica, de...
durada excepcional, per tal q...
no cal dubtar dels resultats ass...
lits dels catalans en un criminal...
procés. Mai no havia estat alcat...
el nostre idioma amb la persiste...
ncia i l'ofensió d'ara; la nostra re...
acció ha d'esser també persisten...
i eficaç; i fórmes noves, que ha...
de durar anys, cal planejar-la i...
obrar-la com més aviat millor.

Heu's açí la pregunta que brolla...
cada lavi en aquest moment, la in...
terrogació dels refugiats entre ells...
i la qüestió que planteja sense...
 excepció a les persones dirigents...
del moviment polític. A aquesta...
pregunta candent, vital per a tots...
n'hi afegirem d'altres no menys...
 importants que són consuecencia...
d'aquella i que poden resumir-se...
en les tres qüestions següents:

— Com hi tornarem? És, dir, en...
virtut de quina solució política?...
Quan caurà Franco? Quin règim...
el substituïrà?

A primer cop d'ull ens varem...
cabisocar de mig en mig els que...
assegurarem que Franco cauria a...
les 48 hores de l'enjorament...
d'Alemanya i dem a primer cop...
d'ull, peraquè els que així supor...
nom — i jo era dels que així ho...
creia — partim de la base dem...
tadíssima de donar per feta la...
unitat dels republicans a l'exili per a...
quan es produís la caiguda de Hit...
ler. Erem hi fuses, una innocènc...
ia com a gèp carregats de bona fé...
Deu mesos després de l'alliberació...
de França i set setmanes després...
de la capitulació nazi, encara no...
ha estat possible la constitució d'un...
govern republicà que representi les...
forces democràtiques espanyoles a...
l'exili.

Els marlers de casa nostra el...
obliat dels camps d'exterminació...
ció, el poble que sofreix i espera les...
víctimes immolades davant dels pi...
quets d'execució, els morts als...
camps de l'exili, mereixen que els...
prohoms de la política sacrificin...
una mica llurs posicions partidistes...
i rivalitats personals per arribar a...
la unitat republicana que els aliats...
també esperen per poder rompre...
amb el dictador d'Espanya.

Ens proposem de presentar als le...
ctors catalans el nom d'un novel...
lista francès, el qual té per a nosaltres...
la personalitat, el talent i l'obra va...
luosa que el col·loquen al costat...
dels més grans escriptors moderns.
No creiem equivocar-nos si diem...
que Léon Cladel és inconnegut a Ca...
talunya. Ni una sola de les seves...
obres no ha estat traduïda i ni un...
sol treball periodístic no li ha estat...
dedicat.

Nosaltres fem la promesa de recti...
ficar aquest estat de coses. No sola...
ment treballarem per al més gran re...
nom de Léon Cladel, sino que posa...
rem tota la nostra voluntat i el nos...
tre esforç per a que a Catalunya la...
figura d'aquest extraordinari novel...
lista sigui coneguda i estimada.

La seva vida ha d'esser exposada...
com un exemple de probitat i de jus...
tícia i la seva obra hauria de figurar...
en les nostres biblioteques com un...
model d'estil i de genialitat.

Confessem que nosaltres li hem de...
dicat uns anys de la nostra vida i...
una vegada saturats de la seva força...
creadora i del seu ideal humanitari...
empremem satisfets la seva presen...
cia i la seva defensa, convençuts que...
al costat de Léon Cladel ens sentirem...
cada dia més serens i més justos.

ELS HOMES A L'EXILI

Els homes seran sempre la me...
va preocupació, puix son ells que...
condicionen les corrents ideològiques...
dels pobles i segons llur actuació...
o interpretació cristallitzen o defra...
den les aspiracions populars.

Nombrosos escriptors han parlat...
dels homes de l'exili. El darrer tre...
ball aparegué a « Quaderns » de...
qu el Sr. J. Solanas és remarkable.

Aquests articles, però, estudien la...
psicologia de l'exiliat segons for...
mula científica, cosa que jo no puc...
puc explicar objectivament alguns...
casos que al meu entendre fan que el...
nostre exili es prolongui i tracti, c...
l'ensem, de cercar una convivèn...
cia entre els homes que amb llurs...
discussions ens impedeixen la tor...
nada immediata a les nostres llars.

La maledicència dels homes és...
una de les causes que més han...
empitjor la nostra situació. To...
thom s'ha aclimatat a la crítica i...
s'ha perdut aquella moral política...
que cal tenir en tots els actes de...
la vida.

Els ulls fets en nosaltres, que so...
freix amb estoicisme les persecu...
cions i expoliacions del falangisme...
i que amb el cor sangant espera...
angoixos les nostres decisions.

Ací tenim encara multi-fats en...
camp de concentració i actualment...
ens arriben companys nostres de...
portats tots ells víctimes del feixis...
me, sense comptar aquells altres...
que per servir els ideals de liber...
tat, progrés i justícia social han...
deixat llurs vides en presons, hospi...
tals i camps de tortura d'Aleman...
nya i d'Espanya.

Es que aquestes coses poden...
quedar així, sense ni un clam de...
virilitat ni d'acció per tal de sortir...
del marasma de les negociacions...
unes vegades en grans hotels, al...
tres en avio?

L'home de l'exili està cansat de...
tot això. Vol claredat, acció, tre...
ball seriós i eficaç. Tal com deia...
En Fontbernat el Congrés d'Esquer...
ra de Tolosa « els nostres homes...
dirigents el mateix han d'estar dis...
posats a seure en alts setjals com...
a ésser emprisonats a Montjuïc o...
presentar-se davant del piquet...
d'execució.

Fins ara cada gestió implica per...
dre tres mesos, com si el temps...
no comptés. Es fa una política com...
si estéssim a la plaça de Catalun...
ya o a la Puerta del Sol.

Hem de plantejar el nostre pro...
blema davant del món amb tota la...
seva cruïra. Si les Cancelleries...
estrangeres fan el sord, aleshores...
ens resta un camí digne i honest: tocar...
a somètem i amb les armes del...
Dret, de la Justícia, i si cal, la...
força, preparar un altre Corpus de...
Sang que reivindicui la llibertat...
del nostre poble i la nostra digni...
tat.

L'home de l'exili, el veritable, el...
patriota, el conseqüent, el que no...
ha perdut la fe en Catalunya i en...
la República, sigui quin sigui el...
partit o sindical on militi, formarà...
en les rengleres de l'exèrcit de la...
ciudadania al primer so de combat...
perquè sobirà que ha arribat l'ho...
ra definitiva d'alliberar el nostre...
poble dels butxins falangistes que...
encara camuflen feixistes tan ca...
racteritzats com Degrelle, Laval i...
qui sap si el propi Hitler, sense que...
les potències aliades prenguin...
resolucions definitives. Abans d'ar...
ribar a la tardor s'ha de produir...
l'alliberament del franquisme per...
enfonsar el qual totes les forces...
antifeixistes, a les ordres del Govern...
de la República i dels de Catalun...
ya i d'Euzkadi, tindran el deure...
sagrat de lluitar per la llibertat...
Les Joventuts d'E. R. C. i tots els...
homes que sentin ansies de reno...
vació i de justícia, diem, des d'a...
quest moment, present i Si els...
aliats veuen amb disgust el nostre...
procedir perquè ells segueixen una...
política realista i ens posen en...
camps de concentració o Grups de...
Treballadors, ens demostraran que...
en ells impera la mateixa ceguera...
que els tapà els ulls durant la nos...
tra guerra i que prefereixen un...
Franco que els garanteixi la Tele...
fònica, Rioliño, el mercuri d'Alm...
aden, les mines de Suria als nostres...
sacrificis per la llibertat dels po...
bles que volen ésser justos i hu...
mans.

Nosaltres fem la promesa de recti...
ficar aquest estat de coses. No sola...
ment treballarem per al més gran re...
nom de Léon Cladel, sino que posa...
rem tota la nostra voluntat i el nos...
tre esforç per a que a Catalunya la...
figura d'aquest extraordinari novel...
lista sigui coneguda i estimada.

Confessem que nosaltres li hem de...
dicat uns anys de la nostra vida i...
una vegada saturats de la seva força...
creadora i del seu ideal humanitari...
empremem satisfets la seva presen...
cia i la seva defensa, convençuts que...
al costat de Léon Cladel ens sentirem...
cada dia més serens i més justos.

Léon Cladel no és pas un escriptor...
sense nom i sense glòria. Ben al...
contrari, alguns dels seus llibres han...
rortat a França i han recorregut E...
ropa envoltats de fama i de celeb...
ritat. A Alemanya, a Rússia, a Holan...
da, a Itàlia, i sobretot, a Bèlgica, la...
seva obra ha tingut un fort resso i...
la seva influència ha arribat a form...
ar una escola prop a i a tenir seguidors...
fidels.

Fins avui Léon Cladel no havia en...
trat a Catalunya. A nosaltres ens to...
ca de descobrir-lo i de col·locar-lo...
al costat dels mestres de la literatu...
ra francesa. No hem pas de discutir...
el lloc a ingressar, voldrem, només, que...
en parlar de Balzac, de Stendhal i de...
Zola, per exemple, el nom de Léon...
Cladel aparegués sense violència als...
nostres llavis.

Entre els seu trenta llibres publi...
cats, citarem només uns títols: « Om...
pdrailles », « Celui de la Croix-...
aux-Boeufs », « La Bête Volve », «...
Mi-Diable », « N'a qu'un œil », «...
Kerkendoc », « Lé Bouscassie », i...
« Les va-nu-pieds ». Elle sola son...
prou per a donar a conèixer el seu...
autor i mostrar tot el talent i el...
sorprenent domini de la ploma del...
mestre montalbanès.

Léon Cladel nasqué el 13 de març...
del 1835 i morí a París, a Sèvres,...
el 20 de juliol del 1893.

Als vint anys anà a establir-se a...
París i durant la seva llarga estada...
a la capital la seva casa fou anome...
nada « Bon Accueil » i visitada en...
les reunions literàries que allí es...
celebraven, els diumenges a la tarda...
pels seus amics Flaubert, Edmond...
de Goncourt, Leconte de Lisle, José...
Ma de Heredia, Alphonse Daudet,...
Mallarmé, Reclus i el patriarca Vi...
ctor Hugo.

El seu mestre fou Charles Baudel...
laire, el qual li ensenyà a « fallar...
la ploma », com deia el mateix, però...
el gran poeta moria aviat, sense po...
der veure el triomf de l'escriptor.

Una novel·la de Léon Cladel, « Le...
Bouscassie », fou coronada per l'A...
cadèmia Francesa.

En els seus llibres, hi veiem un...
ampli generos sentiment d'humanitat...
Fou el reflexe de la seva vida hon...
rada d'home de lleteres. Defensà al...
feble, al caigut, Combaté al frt, al...
tirà. Pregonà les idees de llibertat i...
de justícia social, que poden, romés...
elles, portar la felicitat als homes...
Recercador de la veritat, lluità amb...
tota la força contra l'obscurantisme...
Aimant fervoros de la seva Pàtria, el...
Quercy, no vacil·là en enafit-la amb...
entusiasme. Fidel al passat, immorta...
litzà en els seus llibres els costums...
i les tradicions de la comarca que...
li donà la vida.

Léon Cladel fou un home bondados...
i sincer i un escriptor vigoros i ide...
lista.

Avui, els corrents de llibertat i de...
justícia social li han donat la rao...
vegada més, Léon Cladel torna a...
ésser d'una profunda actualitat.

Catalunya, poble progressiu, no...
pot deixar de retri-li un homenatge.

POSICIO...
LA MODERN...
PARIS...
a les tres de la...
Paris la inaigu...
nada de l'Exposi...
Modern organitza...
Catalunya a les...
43, rue du Bac...
bres socials de So

DEL SENYOR...
I VIRGILI...
OLOSA...
a la sala del...
tels acots del...
el motxe Pre...
senyor R...
conféncia en...
sobre el tema...
la principal de...
tallunya ». Sentim...
del temps ens p...
a extensió com...
discutició del...
nació dura dues...
mats amb gran...
la concurrència...
major part per...
catalans.

CATALANA...
BILGANA...
DE TOLOSA...
dies, el gran am...
dout de Lleteres...
de Tolosa, el Cos...
de Mestre Fon...
a conferir el...
nunci causa », su...
que les Universi...
mou imposen als...
genetals i polít...
ones de concia...
fom universal.

est inclés en aqueta...
ria, concupción...
tractat-se del...
Pilològica del...
studis Catalans...
catalans de Tolosa...
d'osos de la desig...
nat de la Universi...
tatal al nostre...
cont...
els actes de l'ho...
publicar que en des...
l'honor es dedica...
atalan, camp en...
el di gramatical...
apropiació de reg...
geni de la nos...
mal la justa atome...
e Fabra.

delegat regional...
lana Republicana...
es oca especialment...
aquesta orida per...
fàbrica mitja als...
Partit del Consell...
ual forma part. Amb...
Tolosa alguns dels...
més destacats, com...
de Mestre Fabra...
sociarse amb nos...
que francesos. Hen...
catalans han d'orga...
ni un sol dels nostres...
gu a cap de dies...
de pugui semblar...
de l'objecte de les...
nits. La mateixa...
de els fem a tots els...
iosa, refugiats i res...
nuestra llengua...
i Mestre Fabra...
és.

nell regional d'« Ao...
Republicana » al...
reu de la major...
nir als catalans...
de cap manera...
nopolitzar i la...
ferència que podria...
osa uns dies del...
tre Fabra i els...
en la qual est...
mesures conduents a

Posició...
La moderna...
Paris...
a les tres de la...
Paris la inaigu...
nada de l'Exposi...
Modern organitza...
Catalunya a les...
43, rue du Bac...
bres socials de So

Del senyor...
i Virgili...
Olosa...
a la sala del...
tels acots del...
el motxe Pre...
senyor R...
conféncia en...
sobre el tema...
la principal de...
tallunya ». Sentim...
del temps ens p...
a extensió com...
discutició del...
nació dura dues...
mats amb gran...
la concurrència...
major part per...
catalans.

Catalana...
Bilgana...
de Tolosa...
dies, el gran am...
dout de Lleteres...
de Tolosa, el Cos...
de Mestre Fon...
a conferir el...
nunci causa », su...
que les Universi...
mou imposen als...
genetals i polít...
ones de concia...
fom universal.

est inclés en aqueta...
ria, concupción...
tractat-se del...
Pilològica del...
studis Catalans...
catalans de Tolosa...
d'osos de la desig...
nat de la Universi...
tatal al nostre...
cont...
els actes de l'ho...
publicar que en des...
l'honor es dedica...
atalan, camp en...
el di gramatical...
apropiació de reg...
geni de la nos...
mal la justa atome...
e Fabra.

delegat regional...
lana Republicana...
es oca especialment...
aquesta orida per...
fàbrica mitja als...
Partit del Consell...
ual forma part. Amb...
Tolosa alguns dels...
més destacats, com...
de Mestre Fabra...
sociarse amb nos...
que francesos. Hen...
catalans han d'orga...
ni un sol dels nostres...
gu a cap de dies...
de pugui semblar...
de l'objecte de les...
nits. La mateixa...
de els fem a tots els...
iosa, refugiats i res...
nuestra llengua...
i Mestre Fabra...
és.

nell regional d'« Ao...
Republicana » al...
reu de la major...
nir als catalans...
de cap manera...
nopolitzar i la...
ferència que podria...
osa uns dies del...
tre Fabra i els...
en la qual est...
mesures conduents a

Tot hom parla d'unitat, tot hom...
vol fer la unitat, però la unitat no...
es: si i Franco s'escava el poder...
més content que unes Pasquies en...
vatures inesperadament sostingut...
pels republicans de l'exili. Qui té...
la culpa de que no s'arribi a un...
acord? Molt sensiblement: els que...
no tenen cap pressa a tornar a ca...
sa nostra, els que no han estat mai...
els camps de concentració, ni les...
presons, ni els grups de treballa...
dors ni les companys disciplin...
ries, ni els camps d'exterminació...
ni les persecucions de Vichy, ni les...
tortures de la Gestapo, ni els bom...
bardeigs, ni les restriccions, ni la...
misèria, ni la gana.

Els que han remanat mitjers, vis...
cent en grans hotels i menjat a...
llur fam. Els prohoms, que han fet...
de prohoms, fan de prohoms, i Es...
peren a seguir fent de prohoms...
Els que a l'estranger, a recés de...
tota soforança i de tota angunia...
segueixen la mateixa política d'in...
trigues i de capelles de rivalitats...
i de manobres que portà el 19 de...
Juliol a Espanya.

Aquesta est la veritat. Els catal...
ans i els bases hem donat els...
polítics espanyols un exemple da...
vant el qual s'haurien d'overgonyar...
Estem segurs que la massa...
republicana de l'exili, vol amb nos...
altres mateixos que es faci aque...
ta unitat, i que si la intriga estèril...
dels dirigents continua sabrà depa...

COLLABORACIO OCCITANA

E RÀDIO-ANDORRA?

Aquí perquè demanem:

- que la llengua vehicular de...
Península Ràdio-Andorra sia la...
LLENGUA D'OCC: sia l'andorran, sia...
la catalana i jo l'engadocan, ço que...
rendrà la comprensió mai ajuda...
dels dos costats del Pirineu;
- que la música i la poesia occi...
tana i aja la part que li es de...
gada;
- que les informacions sian...
radiades en llengua d'Oc;
- qu'entim, la constitució dels...
programes, dins un sentit 100 %...
occitan i catalan sia fixada a un...
COMITAT DE DIRECCIOIÓ can...
sità a paris egals dimieg los...
membres los mai comprometés de l'Insti...
tut d'Estudis Occitans i de l'Insti...
tut d'Estudis Occitans.

Una gran revisa, titolada...
per exemple, RÀDIO-OCCITANA...
i redactada en llengua d'Oc (catal...
lan e altres llengas occitanas) seria...
publicada conjuntament dins lo...
Mogijorn de França, en Piemont...
e en Catalunya, donant los...
programas detallats de l'entassa...
juvenentia e d'articles literaris e...
artístics...

Que los que la causa interessa...
o faguen assaure a la direcció...
del butlein perquè voldriam...
catalana PETITION, ricament...
firmada de totes les personalitats...
intelectuals e artístiques de tota...
nostra terra, sia mandada als dos...
co-principes d'Andorra, l'ayegues...
d'Urgel e lo general Charles de...
Gaulle.

que los que la causa interessa...
o faguen assaure a la direcció...
del butlein perquè voldriam...
catalana PETITION, ricament...
firmada de totes les personalitats...
intelectuals e artístiques de tota...
nostra terra, sia mandada als dos...
co-principes d'Andorra, l'ayegues...
d'Urgel e lo general Charles de...
Gaulle.

Marcel CARRIERES,
de la Societat d'Estudis Occitans.

Tots plegats hauriem de recordar...
que hi ha un poble sencer que té

Son molts els exiliats que actual...
ment tenen molts diners, sense que...
s'interessi en aquests moments sa...
ber-ne l'origen, però si que puc...
assegurar que tots aquests refu...
giats, no importa el país on habi...
ten i que disfrutin d'una vida plene...
ra, tenen poques presses a tornar a...
casa nostra.

J. RODRIGUEZ-PAPASSEIT.

Baptista XURIGUERA.

CONTES DE CANIGO

L'APAGA-LLUMS

per Miquel CENDRA

El 897 G. T. E. estava destacat... un poblet de la Correze sense pena ni gloria al que l'arribada dels treballadors estrangers vinguts a donar un cert lleure.

- He dit que muts! I d'una empenya tregué el pobre Alzina del despatx. En sortir varem atansar-nos al nostre company per tal de saber què d'antre havia corregut però gosava a dir una paraula. No ens podiem avenir que un xicot treballador honest, quiet i docil com aquell hagués pogut donar motius a queixes tan greus.

Al cap d'una mesada la patrona a pagar al·lo que en termes administratius se'n deia « frais d'administratitron », però que en realitat era el lloguer de l'Alzina. Li preguntarem si la cosa anava millor i ens contesta tota contenta i ruborosa: - Oh, oui? M. l'intendant ça va, depuis l'intervention du capital...

I tot d'una quedarem sense noves del nostre amic. Passà un mes i un altre mes, i ni la cèlebre patrona venia a pagar la mensualitat del seu treballador. Tots pensàvem que aquell monstre femella havia devorat el pobre Alzina o que aquest havia desertat o que aquest havia desertat que havia passat alguna altra desgràcia per

El nostre Capità era un fulano del morro fort, « reglamentario » i « disciplinario » fins a l'estupidesa. Si els de més amunt la haguessin ordenat, fent broma, que calla anar a la luna, hauria fet formar els seus homes i hauria esperat que li diguessin quina carretera s'havia de prendre per anar-hi.

Tot sovint venien al « Bureau » del Grup pagesos de la rodalia a la recerca de mà d'obra agrícola i per « enterir » el capità solien arribar amb cistelles ben guarnides. Quan ja no quedava cap treballador disponible, una tarda es presentà a les oficines una pagesa lletja com un pecat i grossa com un tanc reclinat un mossa per a la seva masia.

La pagesa parlava amb un accent de la rodalia i de més amunt la haguessin ordenat, fent broma, que calla anar a la luna, hauria fet formar els seus homes i hauria esperat que li diguessin quina carretera s'havia de prendre per anar-hi.

Si, sí, El pobre Alzina. Figureu-vos que l'Alzina era un català de la costa brava, surer d'ofici, fi i delicat, innocent i quiet com el golf de roses Ben educat, sentimental, enyorvol era un crim, un veritable crim, lluitar-lo a mans d'aquest terrible paguiderm vestit de dona que venia a reclamar-lo per a la següra i la batuda a canvi de quatre dotzenes d'ous i un tall de pernil.

He bé i li a fallu y passer comme tout le monde. Seulement ça été un peu dur et très injuste que par la faute de quelques vanités on a du se serrer à six billets par tête de famille et trois pour les gosses. Heureusement qu'on est bigame comme tout le monde, c'est-à-dire trigame, et qu'on a assez de cartes d'alimentation supplémentaires, sans quoi on serait dans la purée pure et sans succédanés. Ça été vraiment le jour P, réellement un P de Jour, ou peut-être m'oux, le jour Q, pour parler plus proprement, si on peut dire, mais... mais! quand-même.

Què passava? Passava que la patrona havia vingut a queixar-se de l'Alzina contra el qual al·legava un seguit de queixes que posaven el capità fora de sí. El capità demanà la « fitxa de l'individú » i es trobà que els informes del noi no podien ésser més bons. - Demà el farà tornar - digué a la patrona - i l'enviaré a una companyia disciplinària.

Alchhores la pàgesa saltà: - Això no. Això no. Jo ja el vull guardar « pauvre petit », ero vull que mog sigui tossut, que sigui obedienc, que faci el que jo li manno, que per això soe la « patronne ».

- Però si jo... - A callar. No et demano explicacions, sino obediencia. - Però si jo...

Elstil. I en arribar al tercer mes sense tenir notícies seves, varen enviar a la patrona una comunicació greu i severa cominant-la que ens enviés el « treballador » amb tota urgència a les oficines del Grup, l'endemà, sens falta.

I ara ve el bo. L'endemà veiem entrar a l'oficina un senyoràs elegantíssim, ben vestit ben calçat, ben pentinat ben perfumat amb una anell d'or al dit i un cigar « diplomate » a la boca. Era l'Alzina! Tots en fregàvem els ulls per veure si no somnavem i ens apressàrem a voltarió demanar li explicacions.

L'Alzina ens les donà amb un episme que ens deixà meravellats. Era un altre. Ens le'havien conviat ens digué que en sortir del Grup després de l'escena amb el Capità quedà ben convençut que tornava a la masia condemnada a treballs forçats. - Tant forçats eren afeix, somrient - que vaig caure malalt. Aleshores havia de veure la patrona cuidant-me, mimant-me, alimentant-me, donant-m'ho tot a cor què-vols-còr-què-desitges. No em deixava ni a sol ni a ombra i per no deixar-me història de vetllar-me « continuament », no es mogué de la cambra en la qual només hi havia un lit. Aleshores vaig er-me un pensament i vaig recórrer li procediment salvador: apagar el llum. I ja veieu el resultat: hem llogat dos mossos, tinc cotxe, faig de senyor i porto la cartera atapeïda a bitllets. Això sí, cada nit, en posar-me el lit, apago el llum de seguida i m'encomoano a Santa Rita.

I des d'aleshores al nostre Grup hom conegué sempre l'Alzina per l'IX « L'apaga-llums ».

PANTALLA Barcelonina

FRANCO VOL FER ELECCIONS

Al generalíssim li ha entrat un desfici democràtic que fa riure a tothom. Ara diu que vol fer eleccions (sense disoldre la Falange i) i hom suposa que deu voler nomenar nous « Procuradores en Cortes » que li siguin més fidels encara que els que el serveixen actualment.

DON NICETO NO VOL ESSER FRANQUISTA

El caudillo va fer convidar l'expresident de la Republica, senyor Alcalá Zamora perquè torni a Espanya on gaudirà de tota mena de consideracions i garanties. Don Niceto, però, ha fet contestar al caudillo que ja està bé a l'Argentina i que no pensa posar els peus a Espanya mentre hi hagi el règim actual.

HOM REPARLA DE LA MONARQUIA...

Si, Hom parla novament de la Monarquia, però ja no sabem amb quin rei ni amb quin regent. Franco va a la recerca de solucions que li permetin de sortir del carro sense sortida on es troba. I ara que la Monarquia belga brontolla i que la italiana menaça francament ruina, se li ocorre resuscitar l'Espanya dels Borbons. Ha fet tard, ha fet tard. I de quina manera!

LA POLSAQUERA DE LA DIVISION « AZUL »

La pallissa rebuda pels « herois » (per Dios i por Espanya! presenciers de la Divisio Azul i Chamberly, a indignat els falangistes. Però el caudillo, l'Arresse, el Correa i la Falange han encaixat el directe a l'estomac amb una prudència exemplar que contrasta amb la galhardia i la xuleria de l'Imperi, les menacs a França, el « Gibraltar para España », etc.,

etc. Ara s'han tornat molt discrets, compliants i « pacifistes ». La pedregada que se'ls atansa els té amb un pànic que no els deixa dormir.

Als « herois » de la Division Azul tornats cap a Suïssa després d'haver interromput llur viatge triomfal a Mídríd diuen que no posaran més llurs peus a « Chamberly » en « su via ».

ELS INCIDENTS DE BARCELONA

Els incidents als cinemes on es projecta el film documental sobre els horrors nazis dels Camps d'Exterminació alemanys s'han intensificat. Hi han hagut tortes i morts i ferits.

La setmana darrera un grup de falangistes armats fins a les dents i dirigits per elements de la Gestapo alemanya i de la Milicà francesa, manif staren contra els Consuls britànic i Americà de la ciutat comtal, cridant « Viva Hitler », « Viva el Japon », « Mueran los aliados ».

Franco cridà el Correa a l'aparell i li digué el nom del porc menaçant-lo amb treure'l immediatament si es repetien casos com aquells.

Es clar, com queden els seus plans « democràtics » davant del mon? Quina manera de comprometre'l!

SEGUEIXEN LES DETENCIONS... I ELS AFUSSELLAMENTS

La policia franquista no dona l'abast a fer detencions. Tots els elements sospitosos de republicanisme a Madrid, Valencia i Sevilla i de « separatismo » a Catalunya i Euzkadi han estat empresonats. Les presons estan plenes de gona a gom. I al Camp de la Bota segueixen sentint-se descarregues cada matí a punta de sol...

L'ECHANGE DE BILLETS

LE JOUR Q

par Angel FERRAN

coiffer comme ça des honnêtes gens et de les empêcher de vaquer à leurs affaires tandis que les gueux sans le sou peuvent circuler tranquillement! Ah! si vous en voulez des queues! que je me suis dit. Attendez, que vous en aurez. Et alors, lorsque j'ai vu une vilaine vieillisse se baisser pour cueillir nonchalamment un de mes megots, je l'ai appelée et, sans que ma main gauche le sache, je lui ai glissé deux billets de mille. Va, fainéante, que je me suis dit; avec ta vas avoir du boulot. Elle m'a regardé haineuse mais n'a pu que faire que de s'exécuter et elle s'est mise à la queue, comme tout le monde. Vive au moins l'Egalité!

A la fin, quand on se demandait déjà si on était oublié ou si on s'était trompé d'endroit, des fois que cela se passe, un aimable garde municipal, si on peut dire, nous a fait la gentillesse de nous distribuer des numéros pour le surlendemain. C'était apparemment que le soleil baissait déjà, qu'il s'était levé une brise plutôt agréable et que ces demoiselles du bureau avaient fini leur journée. On s'est séparé les larmes aux yeux, car on s'aimait déjà tendrement. Je ne vous raconterai pas mes malheurs du lendemain, qui n'ont aucun rapport avec l'affaire, seulement je vais vous dire ceux de quelques jours après, lorsque quelqu'un qui a l'argent vraiment cubieux, vint me payer sa dette en bloc et en vieille paperasse. C'était à prendre ou à perdre, et je le connais bien le vieux volcar! Le surlendemain arriva, ponctuel comme le dernier jour, et la queue se reforma à la porte du bureau. On s'y retrouvava avec plaisir et on se trouva qu'on était passé à la catégorie de privilégiés. On ne peut pas le dissimuler; ça fait rudement plaisir d'être priorité. Si ce n'était que vous êtes numérotés! Les nouveaux vous regardent d'un air tout chose. Comme si on pouvait y faire quelque chose! Et puis, que c'est la justice distributive qui commen-

ce à marcher, enfin; Quand on a vu tant de gens de rien se pavaner avec une carte spéciale du régime de Vichy, on a envie d'être évêque pour bénir la nouvelle administration.

Les mamans avaient emmené leurs petits pour les faire connaître et ma pauvresse y était aussi; mais elle n'était pas prioritaire, comme de juste.

Hé bé! nous l'étoions, nous, priorités; mais c'est alors que j'ai découvert qu'on en avait un peu abusé. Si tout le monde, ou presque, l'était, ça n'en valait plus la peine!

Et quand même, il y a une certaine différence à être ancien ou nouveau; c'est comme si vous étiez introduit en société; on vous demande pour la patronne et vous faites risette aux gosses et ça fait plaisir. Mais les heures passent et les pauvres petits s'impatientent; celui-ci veut faire pipi, l'autre pleurer. Alors, je me suis mal avisé, sans mauvaise intention, il faut bien le dire; qui n'en aurait fait autant? C'était un amour de marmot, tout rose et tout gras et tout brailant de tous côtés que vous essiez dit un accordéon. Alors histoire de soulager la petite maman, je lui fais risette au petit naturellement: « Hé! hé! que je lui dis; pouet, toto! toto! » et en un tour de main je lui fais une cocotte en papier de mille et je la mets dans ses menottes. Y a rien de plus naturel? Y a rien de plus innocent? Hé bé, non, apparemment, puisque la société a commandé de m'ingueuler et l'ingratitude de la petite maman m'a poché un œil. Voilà. Et puis, l'agent de planton, une fois que j'ai été bien roulé, m'a menacé de me dresser procès-verbal pour tentative d'écoulement subreptice de papier-monnaie en instance de nullité! Voilà. Naturellement, les relations entre la société et moi se sont subitement refroidies, si on peut dire, malgré la chaleur étouffante; mais étant venu mon tour, je suis entré dans le bureau de poste, non sans braquer tout le mépris de mon œil

indemne sur une foule vile et... machin!

A l'intérieur, il faisait vraiment bon; les employés étaient aimables et les formalités pas bien difficiles, sauf quelque peu comormentantes. J'ai compté mon argent et, pécaire! Profitant de la bagarre, chacun s'était débarrassé sur moi de son surplus! Je voulais, comme de juste, répudier cet argent apocryphe, mais le regard non poché de mon agent était sur moi et il a fallu tout déclarer. C'était une somme, vous pensez; les cinquante millions de chacun agrémentés des restes de toute la guerre! La préposée au change m'a regardé sérieusement; j'ai rougi de me voir ainsi mal comérés et j'ai perçu mon dû; puis, au moment où j'allais rendre le reçu du reste, on m'a hissé sur le comptoir, la tête en bas; je ne sais plus ce qu'on a farfouillé; seulement, j'ai entendu le pom-pom du petit truc à estampiller les lettres et puis j'ai senti un coup mou sur ma peau; on m'a jeté dans un panier, sans égards pour mon âge, simplement, en me disant: « Le facteur vous rapportera demain chez vous! »

Alors, j'ai compris pourquoi les gens entraient et n'en ressortaient plus; c'était bien le jour Q! Ce qui était P, c'était le sort.

5 POEMES D'AMOUR de Jordi de Sant Jordi

Ha entrat en premsa el llibre del trovador català del XIV segle JORDI DE SANT JORDI, que porta per títol « 5 Poemes d'amor » traduït al francès per René Nelli. El llibre comporta el text català i francès, il·lustracions de Robert Piste i un prefaci de Jean Cassou. Preu de subscripció 60 Francs. Edició reduïda a 500 exemplars numerats. Envieu la subscripció a rue Tolosana, Hôtel du Régionalisme, Toulouse.